

175 років славетної історії

Цього року 175 років із дня свого заснування відзначає один із найстаріших вишів України - Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Безсумнівно, цей навчальний заклад пройшов довгий шлях: від інституту в складі Університету Святого Володимира до Національного педагогічного університету. За свою багаторічну історію університет випустив зі своїх стін величезну кількість висококваліфікованих педагогів. Наразі практично в кожній школі викладають вихованці цього вишу. Крім того, колишні студенти зараз працюють у структурах державної влади та місцевого самоврядування, а також посідають керівні посади в державних і громадських організаціях. А починалося все так ...

ПЕРШІ КРОКИ

Досить довго вважалося, що університет ім. М. П. Драгоманова виник 15 липня 1920 року, коли був створений КІНО (Київський інститут народної освіти). Однак, завдяки історичним дослідженням, які були проведені 2004 року за розпорядженням ректора Віктора Андрущенка, було встановлено точну дату заснування університету – 4 грудня (за новим сти-

лем) 1834 року. Для встановлення цього факту були проведені історичні розвідки, вивчення архівних документів і матеріалів, круглі столи, дискусії та конференції. Саме тоді, 1834 року, на базі новоствореного Університету Святого Володимира (зараз Київський національний університет ім. Тараса Шевченка) виник Педагогічний інститут. Цікавим фактом є те, що новий виш був самостій-

**Точна
дата
заснування
університету –
4 грудня
(за новим
стилем)
1834 року**

ним навчальним закладом. Єдине, що поєднувало його з університетом, то це лекції, обов'язкові для всіх, хто навчається в університеті. У числі перших викладачів варто згадати таких відомих вчених і педагогів, як М. Максимович, О. Ковалевський, П. Павлов, М. Пирогов. Пізніше до цієї плеяди приєдналися М. Драгоманов і С. Русова.

Коли створювався Педагогічний інститут, перед

ним стояла благородна, але складна мета – підготовка висококваліфікованих вчителів і держслужбовців, які б реалізовували політику російського самодержавства.

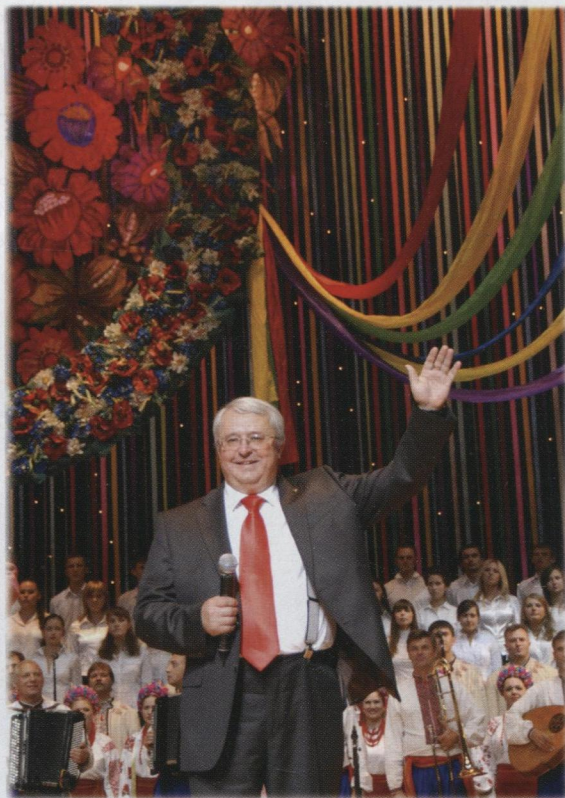
У перший рік існування навчального закладу зайого парти сіли 50 студентів – 25 майбутніх педагогів і стільки ж держслужбовців, навчання яких фінансувалося державою. Директором щойно створеного інституту став професор М. Максимович, який тоді був ректором Університету Святого Володимира. Крім стандартних предметів, які були обов'язковими для всіх студентів університету, драгомановці вивчали педагогіку, проходили педагогічну практику, писали випускні роботи. Не варто також забувати про те, що після закінчення навчання, випускники мали ще шість років відпрацьовувати вчителями.

Вже в травні 1835 відбувся випуск першої групи викладачів екстернів, які пройшли атестацію в Педагогічному інституті, а 1842 року в Статуті Університету Святого Володимира був закріплений порядок підготовки вчительських кадрів.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ

1858 року в Інституті відбулися певні зміни: він перетворився у Вищі дворічні педагогічні курси при Університеті Святого Володимира. У такому форматі Інститут за-

лишався п'ять років, до 1863 року, коли були створені Київські вищі педагогічні курси – самостійний навчальний заклад. Але так вони проіснували недовго, всього чотири роки, поки при університеті не відновилися Вищі педагогічні курси. Саме тоді починається активна співпраця цих вищих курсів із іншими педагогічними курсами, які поступово виникають у Києві. Наприклад, 1878 року було засновано Вищі жіночі курси, де на фізико-математичному та історико-філологічному факультетах навчалися доньки київської знаті того часу. Відтоді почався період активного виникнення педагогічних курсів саме для жінок: 1905 року відкрилися ве-

15 липня
1920 року
був
створений
КІНО
(Київський
інститут
народної
освіти)

чірні жіночі курси, згодом – жіночі курси іноземних мов, а 1907 року почав свою роботу «Фребелевський інститут». На його базі готували вихователів або дитячих садків. Навчання тривало три роки. У програму входили біологія, фізіологія людини, загальна гігієна, психологія, педагогіка, історія педагогіки, дитяча література, а також іноземні мови. У 1909 році відбулося перетворення Київських вищих педагогічних курсів на Учительський інститут. Цікавим також є той факт, що пізніше, у 1920 році, всі ці навчальні заклади увійшли до складу КІНО імені М. П. Драгоманова. І це не дивно, адже у створенні курсів брали активну участь викладачі Педагогічного інституту. Після закінчення воєнних і революційних подій виникла потреба у створенні абсолютно нових шкіл, як вищих, так і середніх. Саме тому, 15 липня 1920 вирішили заснувати Київський інститут народної освіти на базі Вищих жіночих курсів та Університету Святого Володимира, а трохи пізніше туди були приєднані народні університети, вчительський, географічний і фребелевський інституту, жіночі педагогічні кур-

си. Створеному КІНО було присвоєно ім'я М. П. Драгоманова. Більш того, новому вишу дісталася не лише приміщення, але і професорсько-викладацький склад, а також бібліотеки Університету Святого Володимира та Київського учительського інституту. Раніше відлік історії Педагогічного університету вівся саме від цієї дати.

Вже 1933 року КІНО був двічі перейменований. Спочатку в Київський інститут соціального виховання, а, потім – у Київський педагогічний інститут. У цей час вищий навчальний заклад знаходився на бульварі Шевченка, № 22/24, у будівлі, де зараз розташований головний корпус університету. Крім того, зараз тут знаходиться бібліотека, в якій збереглися раритетні книги XIX століття, видані різними мовами.

1936 року Київському педагогічному інституту було присвоєно ім'я О. М. Горького. І це можна дуже просто пояснити. В той час проводилася політика русифікації педагогічної освіти, а Горький втілював ідеї робочого класу. Таким чином, сту-

денти повинні виховуватися в душі комуністичної моралі. Інститут мав ім'я Горького аж до 1991 року, поли до нього повернулося ім'я М. П. Драгоманова. Заразця подія вважається однією з важливих кроків до подальшого розвитку не лише одного університету, а й усієї педагогічної освіти в Україні.

НОВИЙ ЧАС ВІСТОРІЇ ІНСТИТУТУ

Буквально через два роки, у 1993, Постановою Кабінету Міністрів України педагогічний інститут перейменовано в Київський державний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 11 липня 1997 Указом Президента України вишу було присвоєно статус «Національного». Крім того, зараз університет належить до категорії вищих навчальних закладів із IV рівнем акредитації.

Нині структура університету досить велика, адже в її склад входять 22 академічні інститути та 105 кафедр. У стінах навчального закладу на-

бираються премудростей вищої освіти близько 30 тисяч студентів. До складу входять також Празька філія (м. Прага, Чехія), Євпаторійська філія (заочна форма навчання), Кримський гуманітарний факультет у м. Гурзуф на базі МДЦ «Артек», гімназія ім. М. П. Драгоманова, Науково-дослідний центр інклюзивної освіти, астрономічна лабораторія, а також 35 навчальних центрів з доуніверситетської підготовки студентів у різних містах України. Також у навчальному закладі діє інститут дистанційної освіти, в якому працюють два відділення: навчально-підготовче та відділення другої вищої освіти. У Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова здійснюється підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр – 33 напрями підготовки, спеціаліст – 31 і магістр – 31 напрями. Нині близько 70% випускників університету працюють за фахом, незважаючи навіть

**У 1993 році
Постановою
Кабінету
Міністрів
України
педагогічний
інститут
перетворено
в Київський
державний
педагогічний
університет
імені
М. П. Драгоманова**

на низький рівень вчительських зарплат.

На викладачах університету лежить відповідальне та нелегке завдання – повернення популярності та престижу професії педагога, що в нинішніх реаліях досить важко зробити. У своїй роботі вони використовують не лише багаторічний досвід і традиції української вищої школи, але й привносять у педагогічну освіту найбільш цікаві та важливі світові інновації. Саме тому педагогічна освіта, здобута в стінах НПУ імені М. П. Драгоманова, є показником престижу. Висококваліфікований викладацький склад за-

безпечує якісну освіту. Серед викладачів університету 42 дійсні члени та члени-кореспонденти різних академій наук України, 232 доктори наук, 625 кандидатів наук, понад 50 заслужених працівників освіти, науки і техніки.

Університет надає для своїх студентів комфортні умови для навчання та проживання. Для студентів працює сучасний спортивний комплекс із басейнами, тренажерними та ігровими залами. Крім того, в останні роки гуртожитки університету носять звання «Зразкові гуртожитки». У Полтавській області, на березі р. Сула розташовується

**Зараз
у складі
університету
22 академічні
інститути та
105 кафедр**

спортивно-оздоровча база університету.

За словами ректора університету Віктора Петровича Андрущенка, 2009 – 2010 навчальний рік офіційно оголошений роком міжнародного визнання НПУ імені М. П. Драгоманова.

ОЛЬГА ПЛЕНКО

